

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000932

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дашков Святослав Ігорович

2. SVIATOSLAV DASHKOV

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5345-9171

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 292

Назва наукової спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12561

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.51.51

Тема дисертації:

1. Преференційна торгівля в умовах асиметричного розвитку країн
2. Preferential Trade under Conditions of Asymmetric Development of Countries

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене розробленню теоретичних засад та формуванню практичних рекомендацій щодо здійснення преференційної торгівлі в умовах асиметричного розвитку країн. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних і практичних підходів щодо укладання та реалізації преференційних угод між торговельними партнерами з асиметричним рівнем економічного розвитку. При виконанні дисертаційного дослідження поставлено та вирішено такі завдання: визначено сутність преференційної торгівлі як виду міжнародної торгівлі та форми міжнародної економічної інтеграції; систематизовано джерела виникнення та форми прояву асиметрії в міжнародних торговельно-економічних відносинах; здійснено позиціювання асиметричних преференційних угод в системі міжнародних торгово-економічних угод; визначено інтеграційні можливості та загрози преференційної торгівлі для малих економік; обґрунтовано визначальну роль високотехнологічної спеціалізації експорту в нівелюванні загроз економічної асиметрії країн; сформовано методичні засади оцінювання динаміки асиметрії країн-партнерів у преференційній торгівлі; обґрунтовано ефект конвергенції як критерій результативності преференційної

торгівлі асиметричних економік; ідентифіковано асиметрії та технологічні диспропорції україно-європейської торгівлі в рамках ПВЗВТ; визначено пріоритети розвитку преференційної торгівлі України та ЄС на підставі реалізації високотехнологічних конкурентних переваг. Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретико-методичних засад здійснення преференційної торгівлі в умовах асиметричного розвитку країн та розробці практичних рекомендацій щодо нівелювання торговельних диспропорцій на підставі високотехнологічної експортної спеціалізації. В роботі удосконалено науково-методичні засади оцінювання результативності преференційної торгівлі асиметричних партнерів за рахунок обґрунтування ефекту конвергенції – зближення асиметричних економік в результаті укладання преференційної угоди, який проявляється у висхідній динаміці базових індикаторів економічного зростання та торговельного потенціалу залежного партнера та низхідній динаміці показника технологічного тиску як ключового індикатора структурного зближення асиметричних економік, що дозволяє оцінювати наслідки укладання преференційних торговельних угод між асиметричними країнами з точки зору реального подолання дисбалансів розвитку або їхнього консервування на користь домінуючого партнера. Також вдосконалено класифікацію міжнародних торгово-економічних угод за рахунок систематизації та доповнення переліку критеріальних ознак їх впорядкування (зона охоплення; сторони; предмет; спеціалізація; тарифи та бар'єри; глибина інтеграції; періодичність ревізій та строки; механізми врегулювання спорів; симетричність), що дозволило побудувати морфологічну матрицю позиціонування міжнародних торгово-економічних угод, на підставі якої може бути проаналізована структура торговельно-економічного співробітництва країни та здійснено порівняння умов преференційних угод з точки зору рівня їх асиметрії та інших критеріальних ознак. В роботі набув подальшого розвитку теоретичний базис дослідження асиметрії в міжнародних торговельно-економічних відносинах за рахунок обґрунтування її похідного характеру від асиметрій глобального розвитку (економічна, інвестиційна, інформаційна, соціальна) та зумовленості факторами асиметрії міжнародної торгівлі як еволюційного процесу (географічний, технологічний, політичний, соціально-культурний), що дозволило визначити джерела асиметричності в торговельно-економічних відносинах країн світу та систематизувати форми їх прояву. Також дістав подальшого розвитку науково-методичний підхід до оцінки асиметрії торговельних відносин з точки зору відмінностей у рівні технологічної складності експортованої та імпортованої країною продукції, який, на відміну від існуючих, базується на розрахунку показника технологічного тиску як різниці між значеннями середньозважених індексів складності продукції імпорту та експорту країни, що дозволило оцінити рівень технологічних диспропорцій преференційної торгівлі України та ЄС, підтвердити негативний тренд в динаміці технологічної складності українського експорту та імпорту в торгівлі з ЄС та обґрунтувати сценарії зміцнення позицій України на європейському ринку на підставі переходу до високотехнологічної спеціалізації експорту при одночасному зменшенні залежності від імпорту високотехнологічних товарів. В роботі розвинуто термінологічний апарат дослідження міжнародних торговельних відносин за рахунок введення поняття «технологічний тиск» як різниці між значеннями середньозважених індексів складності продукції імпорту та експорту країни, який може бути обчислений як відносно країни-партнера у двосторонній торгівлі, так і для зовнішньої торгівлі країни в цілому, що дозволяє оцінити рівень її технологічного розвитку, залежність від зовнішніх джерел передових технологій та високотехнологічного імпорту торговельних партнерів.

2. The dissertation research is devoted to the development of theoretical foundations and the formulation of practical recommendations for the implementation of preferential trade under conditions of asymmetric development of countries. The object of the study is the trade and economic relations of countries in the context of increasing asymmetries in global economic development. The subject of the study is the set of theoretical, scientific-methodological, and practical approaches to the conclusion and implementation of preferential agreements between trading partners with asymmetric levels of economic development. The scientific novelty of the obtained results lies in the deepening of the theoretical and methodological foundations of preferential trade under conditions of asymmetric development of countries and in the development of practical recommendations for mitigating trade disproportions based on high-technology export specialization. The dissertation improves the

scientific and methodological framework for assessing the effectiveness of preferential trade between asymmetric partners by substantiating the convergence effect, defined as the rapprochement of asymmetric economies resulting from the conclusion of a preferential agreement—which manifests itself in an upward dynamics of key indicators of economic growth and trade potential of the dependent partner (GDP per capita, export/import volumes) and a downward dynamics of the technological pressure indicator as a key measure of structural convergence of asymmetric economies. This approach makes it possible to assess the consequences of concluding preferential trade agreements between asymmetric countries in terms of real overcoming of development imbalances or their preservation in favor of the dominant partner. The classification of international trade and economic agreements has also been improved through the systematization and expansion of the list of classification criteria (scope of coverage; parties; subject matter; specialization; tariffs and barriers; depth of integration; review periodicity and duration; dispute settlement mechanisms; symmetry), which enabled the construction of a morphological matrix for positioning international trade and economic agreements. This matrix allows for the analysis of a country's trade and economic cooperation structure and for the comparison of preferential agreements in terms of their level of asymmetry and other criteria. The theoretical basis for studying asymmetry in international trade and economic relations has been further developed by substantiating its derivative nature from global development asymmetries (economic, investment, informational, social) and its determination by asymmetry factors inherent in the evolutionary process of international trade (geographical, technological, political, socio-cultural), which made it possible to identify sources of asymmetry in global trade and economic relations and to systematize their forms of manifestation. A scientific-methodological approach to assessing trade asymmetry based on differences in the level of technological complexity of exported and imported products has also been further developed. Unlike existing approaches, it is based on the calculation of a technological pressure indicator defined as the difference between the weighted-average product complexity indices of a country's imports and exports. This made it possible to assess the level of technological disproportions in preferential trade between Ukraine and the EU, to confirm a negative trend in the dynamics of technological complexity of Ukrainian exports and imports in trade with the EU, and to substantiate scenarios for strengthening Ukraine's position in the European market through a transition to high-technology export specialization combined with a reduction in dependence on high-technology imports. The terminological framework of international trade research has been expanded through the introduction of the concept of "technological pressure," defined as the difference between the weighted-average product complexity indices of imports and exports, which can be calculated both in relation to a trading partner in bilateral trade and for a country's foreign trade as a whole. This allows for assessing the level of technological development of an economy, its dependence on external sources of advanced technologies, and high-technology imports from trading partners.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Дашков С.І. Макроекономічні індикатори в оцінці експортоорієнтованості країни. Бізнес Інформ. 2023. № 8. С. 16-23. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-16-23>
- Калюжна Н.Г., Дашков С.І. Технологічна спеціалізація експорту як чинник економічного зростання. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2023. № 6 (131). С. 4-20. [https://doi.org/10.31617/3.2023\(131\)01](https://doi.org/10.31617/3.2023(131)01)

- Дашков С.І. Асиметрія в міжнародних торговельно-економічних відносинах: джерела виникнення та форми прояву. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 65. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-6>
- Калюжна Н.Г., Дашков С.І. Оцінка технологічного тиску в торгівлі України та ЄС. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2024. № 4 (135). С. 69-85. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(135\)05](https://doi.org/10.31617/3.2024(135)05)
- Kalyuzhna N., Dashkov S. Technological disparities in EU-Ukraine trade. SCIENTIA FRUCTUOSA. 2025. № 2 (160). – С. 25-43. [https://doi.org/10.31617/1.2025\(160\)02](https://doi.org/10.31617/1.2025(160)02)
- Дашков С.І. Редукція технологічної складності преференційної торгівлі України з ЄС. Сталий розвиток економіки. 2025. № 5 (56). С. 351-357. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-48>
- Дашков С.І. Преференційна торгівля як результат еволюції та розвитку міжнародних економічних відносин / Тези доп. X Міжнар. міжлісциплін. наук. інтернет-конф. «Вісімдесят треті економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки» (27-28 лютого 2024). м. Львів (Україна), м. Ополь (Польща), 2024. С. 8-11. <http://www.spilnota.net.ua/ru/article/id-4782/>
- Дашков С.І. Технологічна спеціалізація економіки як передумова забезпечення економічної безпеки держави / Тези доп. Всеукр.. наук.-практ. конф. «Ефективність інвестиційної діяльності: перспективний підхід» (22 березня 2024). Київ, Львів-Торунь, 2024. С. 15-19. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-365-4-3>
- Dashkov S. Criteria for Assessing the Economic Effect of Preferential Trade / Challenges and Opportunities in Modern Scientific Research»: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference (February, 19-21, 2025). Ivano-Frankivsk, Ukraine, 2025. pp. 80-82. <https://doi.org/10.70286/isu-19.02.2025>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U104719

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калюжна Наталія Геннадіївна
2. Nataliya Kalyuzhna

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 000000030513705X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванов Євген Іванович
2. Yevhen I. Ivanov

Кваліфікація: к. е. н., с.д., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8076-4374

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

Код за ЄДРПОУ: 23395900

Місцезнаходження: Бульвар Миколи Міхновського, Київ, 01014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панченко Володимир Григорович
2. Volodymyr H. Panchenko

Кваліфікація: д.е.н., доцент, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5578-6210

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAF-8535-2021>;
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=2Q2Sw5QAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лежєпєкова Вікторія Геннадіївна
2. Viktoriia H. Lezhepokova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4253-6885

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудирко Людмила Петрівна

2. Liudmyla P. Kudyenko

Кваліфікація: к. е. н., професор, 08.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9089-7223

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Караваєв Тарас Анатолійович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Караваєв Тарас Анатолійович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Дашков Святослав Ігорович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна